

Museus

PILAR PARCERISAS

Els museus del pol sud

Imatges de l'exposició 'Man Ray, Duchamp i Picabia', al MNAC, organitzada per la Tate Modern, i de l'artista nord-americana Nancy Spero, al Macba (dreta)

PERE VIRGILI

FRANCESC MELCION

El *Babelia d'El País* del 6 de setembre passat publicava una entrevista a diversos directors de museus de la zona sud d'Europa, que estan configurant el que en podríem dir el *lobby* dels museus del sud. Majoritàriament parlen català i volen erigir-se en una mena de *dream team* del sud i model alternatiu al MOMA, de Nova York. Ens estem referint a Manuel Borja-Villel (Reina Sofia), Vicent Todolí (Tate Modern), Marta Gili (Jeu de Paume), Bartomeu Marí (Macba), Enrique Juncosa (Dublín)

i João Fernandes, hereu de Todolí a la Fundació Serralves de Porto.

Té raó Manuel Borja quan afirma que "la història de l'art que hem après no és neutra: és una història dependent del món anglosaxó". El domini hegemònic dels EUA després de la Segona Guerra Mundial sobre Europa és contundent en la major part d'aspectes econòmics i militars, també en el mercat de l'art i en el de les exposicions i museus. Només cal donar una ullada al llibre *Arte desde 1900* (Akal), amb les intervencions dels considerats grans

historiadors d'art nord-americans (Hal Foster, Rosalind Krauss, Yve-Alain Bois i Benjamin H.D. Buchloh) per veure que Espanya no existeix en la història que relaten. Ni tan sols s'hi cita Tàpies.

¿Ha arribat l'hora d'escriure la història de l'art des de les perifèries? Segurament sí, però no és tan senzill i cal predicar amb l'exemple. La prova és que ens acaba d'arribar a Barcelona una exposició des de la Tate Modern sobre Man Ray, Duchamp i Picabia, sense ni una referència al pas d'aquests artistes per Barcelona, sota

una mirada més acadèmica i anglosaxona que la que podia oferir el MOMA. També el Macba, durant anys, ha seguit amb servilisme la història de l'art que venia pautaada des dels EUA, amb una balança desfavorable a les adquisicions i exposicions perifèriques.

El model MOMA, que ho va ser per a les avantguardes quan aquestes no eren a cap museu, va ser molt útil, però només deixarà de ser el model quan el seu país ja no disposi de l'hegemonia de poder que ha tingut fins ara. És curiós que el 1941 el MOMA oferís, i pagués, la primera antològica a Joan Miró i que ara, el 2008, quan la figura de Joan Miró ja no necessita promoció, siguem els catalans els que paguem l'exposició que oferirà el MOMA l'octubre pròxim.

No estic tan segura que la solució sigui fer girar la truita cap al pol sud de l'Amèrica Llatina, com es proposa, per rebatre el model MOMA, sense quedar envaïts de falses veritats o servir de nou l'interès que els EUA tenen per dominar el mercat de producció artística de l'Amèrica Llatina. L'únic perill és que tota aquesta operació acabi sent una renovació de la periclitada Hispanidad sota noves estratègies.

Fa molt de temps que historiadors i crítics d'art treballen per valorar l'art de les perifèries sense que els museus n'hagin fet gaire cas. Que se'n parli ja es positiu. El debat és obert i més coordinació entre les estratègies museístiques i els professionals del sector crearia una millor sinergia i uns resultats més contundents i reals, més enllà de les paraules i les bones intencions.*

ART&CO

Converses entre museus

Un ball de minuet. Fa pocs dies, aquest mateix diari publicava una conversa entre els dos directors dels dos grans museus de Barcelona, el MNAC i el Macba, Maria Teresa Ocaña i Bartomeu Marí. Més que una conversa, semblava un ball de minuet, no exempt d'interès, almenys per un parell de paràgrafs referents a la problemàtica, ja apuntada en altres comentaris d'aquest diari,

sobre la manca de presència de generacions senceres d'artistes catalans en aquests dos museus: el MNAC tanca cronològicament a la Guerra Civil i el Macba ha fet poc cas d'exposar obres d'artistes locals des dels anys 40, i ha posat èmfasi en l'art internacional dels 60.

Preocupació que ve de lluny. És cert que després de trenta anys de democràcia i d'autonomia,

els museus creats les darreres dècades a casa nostra no han elaborat un discurs integrat de l'art català i tota la generació que va lluitar per crear un museu d'art contemporani n'ha quedat exclosa. Va fer molt més el Centre d'Art Santa Mònica durant els primers quinze anys de la seva existència per construir un discurs de l'art català que no ho ha fet el Macba des de la seva

fundació. El treball de crítics i historiadors de l'art ha estat fonamental durant anys, però els museus han anat a la seva, sense fer-ne cas.

Esperances de futur. És bo que es facin públiques les bones intencions dels directors del Macba i del MNAC de cara a cobrir el buit de l'art català als seus respectius museus, però

cal recordar que l'anterior director del MNAC, Eduard Carbonell, ja tenia en programa fer-ho i ampliar la col·lecció fins a la contemporaneïtat. L'any 2005, per encàrrec seu, vaig fer un informe d'assessorament sobre la continuïtat de les col·leccions del MNAC. Confiam que no sigui a la paperera. Com Galileo Galilei, haurem de dir "Eppur si muove".*